

Lausunto sopimuksesta elintapaohjauksen toteutuksesta kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyönä

Kh 22.05.2023 § 117
50/00.04.02/2023

Valmistelija vapaa-aikasihteeri Anssi Kuusela

Lausuntopyyntö on lähetetty kunnille ja Etelä-Pohjanmaan

Elintapaohjausta on kehitetty Etelä-Pohjanmaalla aktiivisesti jo vuosien ajan. Taustalla on mm. vuosina 2017–2018 toiminut elintapaohjauksen VESOTE-kärkihanke, jossa oli mukana yhteensä 10 sairaanhoitopiiriä ja jota hallinnoi UKK-instituutti.

Kehittämistyötä on sen jälkeen jatkettu elintapaohjauksen maakunnallisessa kehittämisverkostossa, jossa edustettuna ovat kunnat, hyvinvointialue, järjestöt ja oppilaitokset. Etelä-Pohjanmaalle on viime vuosina syntynyt toimintamalleja, joissa kuntien liikunta- ja vapaa-aikapalvelut tekevät yhteistyötä terveydenhuollon kanssa tarjoamalla liikuntaneuvonnan ja elintapaohjauksen palveluita. Parhaimmillaan palvelu toteutuu tiiviissä yhteistyössä kunnan liikuntaneuvojan/ hyvinvointivalmentajan ja hyvinvointialueen terveydenhoitajan kanssa, jolloin on muodostunut ns. yhteisasiakkuus.

Järjestämislain mukaan hyvinvointialueen on tehtävä alueellaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi yhteistyötä myös muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021). Hyvinvointialueen tulee sopia yhteistyöstä, työnjaosta ja palvelujen yhteensovittamisesta, mikäli sosiaali- ja terveystalouksia kootaan suurempiin kokonaisuuksiin, sekä sovittaa yhteen terveydenhuollon palvelujaan kunnallisten ja valtion palvelujen kanssa. Elintapaohjauksen kokonaiskoordinaation vastuu on hyvinvointialueella ja yhteistyöstä, työnjaosta sekä palveluiden yhteensovittamisesta tulee sopia. Elintapaohjauksen yhdyspintapalveluista suositellaan laadittavan kumppanuussopimukset ja hyvinvointialueelle sekä kuntaan tulee määritellä vastinparit.

Laadukkaan elintapaohjauksen edellytyksenä on myös riittävä resurssointi osaamiseen ja henkilöstöön. (STM 2022, Elintapaohjauksen tarkistuslista).

Elintapaohjauksen toteutuksen osalta on tarkoitus laatia nyt yhdyspintasopimus kuntien ja hyvinvointialueen välille. Sopimus koskee Etelä-Pohjanmaan hyvinvointialueen sekä kuntien välisestä yhteistyöstä 18 vuotta täyttäneiden potilaiden ja asiakkaiden kohdennetun elintapaohjauksen toteutuksessa.

Lausuntopyyntö on lähetetty kunnille ja Etelä-Pohjanmaan järjestöneuvostolle 29.3.2023. Saatujen lausuntojen jälkeen sopimukseen tehdään tarvittavat muutokset, jonka jälkeen lopullinen sopimus lähetetään kuntiin hyväksyttäväksi. Tavoitteena on, että valmis sopimus voitaisiin viedä hyvinvointialueen osalta hyväksyttäväksi aluehallitukseen 12.6.2023.

Sopimusluonnoksen mukaan kunta vastaa kohdennetussa elintapaohjauksessa:

*osaltaan elintapaohjauksen, erityisesti liikuntaneuvonnan, palveluiden tuottamisesta elintapaohjauksen määritellyille kohderyhmille elintapaohjauksen palveluketjun mukaisesti

*asiakkaille tarjottavasta tuesta ja ohjaus- ja seurantakäynneistä asiakkaan yksilöllisen tarpeen ja käytettävissä olevien resurssien puitteissa

*palveluketjun mukaisten kyselyiden toteuttamisesta asiakkaille, ellei toisin sovita

*osaltaan elintapaohjaukseen liittyvien, erityisesti liikuntaneuvonnan, kirjaamisten toteuttamisesta erikseen sovittavien kirjaamiskäytäntöjen mukaisesti

*osaltaan asiakkaiden jatko-ohjauksesta terveyttä ja hyvinvointia edistävien sekä ylläpitävien palveluiden piiriin, esimerkiksi järjestöjen ja yritysten tarjoamat liikunta-, kulttuuri- ja hyvinvointipalvelut.

Kunta nimeää elintapaohjauksen vastuuhenkilön. Kunta sitoutuu osaltaan toteuttamaan kohdennettua elintapaohjausta ja kohdentaa työhön X henkilötyövuotta.

Kunta voi hankkia kohdennetussa elintapaohjauksessa tarjottavan palvelunsa myös alihankinta ulkopuoliselta palveluntuottajalta. Kunta voi käyttää sopimuksessa tarkoitetun palvelun tuottamiseen vain hyvinvointialueen hyväksymiä alihankkijoita.

Kustannusten jaosta on luonnoksessa maininta, että osapuolet vastaavat itsenäisesti kustannuksista, joita sopimuksen mukaisen toiminnan järjestäminen aiheuttaa.

Lausunto pyydetään lähettämään sähköpostilla 14.05.2023 mennessä.

Lappajärven kuntaan on valmisteltu kohdennetun elintapaohjauksen malli yhdessä SOTE-alueen kanssa vuonna 2022. Mallissa Lappajärven kunta ostaa elintapaohjauksen palveluohjauksen alihankintana Hotelli Kivitipulta. Lappajärven kunnan yhdyshenkilönä toimii Lappajärven kunnan vapaa-aikasihteeri ja palvelua toteuttavana henkilönä Hotelli Kivitipun hyvinvointivalmentaja.

Oheismateriaali: Sopimus elintapaohjauksen toteutuksesta kunnan ja hyvinvointialueen yhteistyönä, luonnos 6.3.2023

Esittelijä	Kunnanjohtaja Sami Alasara
Päätösehdotus	Kunnanhallitus lausuntonaan toteaa, että Lappajärven kunnalla on elintapaohjauksen rakenteet kunnossa ja tätä kautta valmiudet sitoutua yhdyspintasopimukseen elintapaohjauksen osalta. Lappajärven kunnalla ei ole huomautettavaa sopimusluonnokseen.
Päätös	Hyväksyttiin.
Lisätietoja antaa	Kj Sami Alasara puh. 044-3699 611, s-posti sami.alasara(at)lappajarvi.fi